

Överenskommelse om genomförande av Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö (ÅFM) 2022-2026

Åtgärdsprogrammets övergripande syfte är att förbättra miljötillståndet i Södermanland och skapa förutsättningar för att nå miljökvalitetsmålen. Åtgärderna är ett komplement till det miljöarbete som redan genomförs av aktörerna i länet. Tillsammans hittar vi inspiration, samarbetsvinster och ökat engagemang för ett hållbart Södermanland. Ett stärkt samarbete gör att de sammantagna resurserna för miljöarbetet i länet kan användas mer effektivt och tillsammans når vi bättre resultat.

Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö är länsomfattande och har arbetats fram i bred samverkan mellan länets aktörer. Södermanlands miljö- och klimatråd är styrgrupp för åtgärdsprogrammet. Programmet gäller 2022- 2026 och har arbetats fram inom fyra temaområden:

- Begränsa klimatpåverkan
- Levande skogar och landskap
- Hållbart samhälle
- Livskraftiga vatten

Mer information om rådet och åtgärdsprogrammet finns på länsstyrelsens [webbplats](#).

Överenskommelsen syftar till att sammanfatta ansvar och vilka organisationer som deltar i vilka åtgärder samt att från länsstyrelsen sida bekräfta respektive organisations deltagande i ÅFM. Underlaget till överenskommelsen är de beslut som sänts in till länsstyrelsen i ärendet 501-4285-2020. Eftersom besluten samlats in kommer inte en överenskommelse per organisation tas fram¹ utan länsstyrelsen har sammanställt respektive beslut om deltagande i denna överenskommelse. Deltagande i åtgärderna listas nedan, även vilken form av deltagande framgår.²

Deltagandeform

Det finns olika former av deltagande i åtgärds genomförandet; *huvudansvarig*, *medverkande/medansvarig* och *samordnande*.

Huvudansvarig: Att vara huvudansvarig betyder att organisationen/aktören har huvudansvaret för att initiera och genomföra en åtgärd. Den huvudansvarige kommer leda

¹ Sedan avsiktsförklaringen för rådet togs fram har processen med åtaganden anpassats utefter de olika förutsättningar som organisationerna har. Beslut från respektive organisation har samlats in och därför finns inget behov av att därutöver skriva under en överenskommelse per organisation.

² Överenskommelsen kommer uppdateras årligen, från och med den första årliga uppföljningen av åtgärdsprogrammet. Detta då deltagande organisationer kan komma att ändras under genomförandeperioden. Åtgärdswebben kommer löpande att uppdateras.

arbetet med att ta fram en mer detaljerad åtgärdsplan för genomförandet av åtgärden, tillsammans med resterande aktörer. Huvudansvarige leder sedan arbetet med att genomföra åtgärden tillsammans med de medverkande aktörerna. Huvudansvarig ansvarar även för att deltagande aktörer bidrar till den årliga uppföljningen.

Medverkande/medansvarig: Förväntas medverka och bidra till genomförandet av åtgärden. Det kan till exempel vara att genomföra åtgärden inom sin egen verksamhet eller skapa förutsättningar och bidra med stöd till huvudansvarig organisation i genomförandet, genom kompetens, arbetstid eller underlagsmaterial. För medverkande aktörer är det viktigt att genomföra de delar av åtgärden som förväntas enligt åtgärdsbeskrivningen och/eller som preciseras i åtgärdsplanen.

Samordnande: Om det finns en samordnade aktör kan det innebära att sammankalla till möten eller att på annat vis stötta den huvudansvarige att hålla ihop arbetet med åtgärden.

Ansvar

Organisationerna har åtagit sig att genomföra nedan listade åtgärder. Vad ansvaret innebär per åtgärd finns beskrivet i mer detalj i webbverktyget [Åtgärdswebben](#). Organisationen ansvarar även för att följa upp sitt arbete med respektive åtgärd samt att rapportera in detta i [Åtgärdswebben](#). För de större organisationerna (ex kommunerna) bör en ansvarig utses, vilken rapporterar in samtliga åtgärder som organisationen ska rapportera in i [Åtgärdswebben](#) (förslagsvis tjänsteperson med strategiskt uppdrag). Respektive organisation bör också kommunicera om Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö samt om sitt eget deltagande i programmet i sina egna kommunikationskanaler. Grafiska riktlinjer för kommunikation finns.

Länsstyrelsen är huvudansvarig för åtgärdsprogrammet i sin helhet och ansvarar därmed för att samordna arbetsprocessen med åtgärdsprogrammet. Det innebär i genomförandefasen att vägleda i genomförandet, följa upp hur arbetet med åtgärderna fortskrider, att kommunicera med alla inblandade aktörer om vad som görs, samordna revidering och att genomföra en slutuppföljning av programmet. Länsstyrelsen deltar även i genomförandet av specifika åtgärder.

I detta dokument framgår ansvarsområden samt deltagande i specifika åtgärder. Länsstyrelsen bekräftar härmed organisationernas deltagande (enligt inkomna beslut). Länsstyrelsen åtar sig också att genomföra de delar som länsstyrelsen ansvarar för.

Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsråd, Johanna Sandwall

Åtgärder Begränsa klimatpåverkan

Åtgärds nr	Åtgärdsrubrik	Huvudansvarig	Medverkande	Miljömål
BK 1	Samverkan i energiomställningen	Region Sörmland	Energikontoret, Länsstyrelsen, kommunerna Flen, Gnesta, Nyköping, Katrineholm, Oxelösund och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö
BK 2	Batterilagring och effektregering	Region Sörmland	BioDriv Öst, LRF, Energikontoret, kommunerna Eskilstuna, Katrineholm och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö • Frisk luft
BK 3	Solceller för lantbrukare	LRF Södermanland	Agro Sörmland, Energikontoret, kommunerna Eskilstuna, Katrineholm och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan
BK 4	Biogas och vätgas i synergi	Region Sörmland	BioDriv Öst, Länsstyrelsen, Katrineholms kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö
BK 6	Metoder och verktyg för klimatmålen i planprocessen	Region Sörmland	Länsstyrelsen, kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö • Frisk luft
BK 7	Insatser för att skapa förutsättningar för hållbart resande	Region Sörmland	Kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö • Frisk luft
BK 8	Insatser för att främja hållbart resande	Region Sörmland	Kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö • Frisk luft
BK 9	Strategisk drivmedelsprioritering och gemensam upphandlingsstrategi	BioDriv Öst	Region Sörmland, Länsstyrelsen, kommunerna Flen, Katrineholm och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö • Frisk luft
BK 10	Handlingsplan för utbyggnad av laddinfrastruktur	Länsstyrelsen i Södermanlands län	BioDriv Öst, Energikontoret, Region Sörmland, kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping och Oxelösund	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan • Ett rikt odlingslandskap • Ett rikt växt- och djurliv
BK 11	Insatser för att stärka hållbar lokal livsmedelsproduktion	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Agro Sörmland, LRF, kommunerna Eskilstuna, Katrineholm, Nyköping och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet
BK 12	Hållbar kapitalförvaltning i offentliga organisationer	Region Sörmland	Kommunerna Katrineholm och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan
BK 13	Klimatvecka Södermanland	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Energikontoret, Region Sörmland, kommunerna Flen, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan
BK 14	Klimatberäkningar/klimatbokslut som underlag till prioriteringar	Region Sörmland & Länsstyrelsen	Kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan

Åtgärder Levande skogar och landskap

Åtgärds nr	Åtgärdsrubrik	Huvudansvarig	Medverkande	Miljömål
LSL 1	Uppdatera och utveckla värde-trakter för skog i dialog med berörda aktörer	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Skogsstyrelsen, LRF, Strängnäs kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Levande skogar • Ett rikt växt och djurliv
LSL 2	Kunskapsspridning kring grön infrastruktur i skogs- och jordbrukslandskapen, inklusive vattenområden	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Skogsstyrelsen, LRF och Strängnäs kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt växt- och djurliv • Levande skogar • Ett rikt odlingslandskap • Myllrande våtmarker • Levande sjöar och vattendrag
LSL 4	Höja kunskapen om ekologiska spridningsanalyser	Eskilstuna kommun	Länsstyrelsen, kommunerna Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Levande skogar • Ett rikt växt- och djurliv
LSL 5	Skapa levande kantzoner mot vattendrag, sjöar, odlings- och betesmarker samt impediment	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Agro Sörmland, LRF, Skogsstyrelsen, kommunerna, Nyköping, Katrineholm och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Levande skogar • Ett rikt växt- och djurliv
LSL 6	Utveckla brynmiljöer, bärande träd och buskar, sandblottor, ängsmark etc. i öppna soliga lägen, exempelvis vid vägar, järnvägar, kraftledningar och i tätortsnära områden.	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Kommunerna Eskilstuna, Flen, Gnesta, Nyköping och Strängnäs.	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Levande skogar • Ett rikt växt- och djurliv
LSL 7	Lyfta ekens möjlighet att utvecklas i alla åldersstadier och bestånd	Skogsstyrelsen	LRF Södermanland, Länsstyrelsen Södermanland, kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Levande skogar • Ett rikt växt- och djurliv
LSL 8	Ökade kunskaper för rätt användning av alternativa skogsbruksmetoder på kommunal mark	Skogsstyrelsen	Länsstyrelsen Södermanland, kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Levande skogar • Ett rikt växt- och djurliv • God bebyggd miljö
LSL 9	Utvecklad dialog kring klimatåtgärder i skogsbruket/naturvården	Skogsstyrelsen	Länsstyrelsen, Strängnäs kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • Levande skogar • Myllrande våtmarker. • Ett rikt-växt och djurliv.
LSL 10	Öka den biologiska variationen i jordbrukslandskapet	Greppa Näringen (Länsstyrelsen och LRF)	Kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Ett rikt växt- och djurliv
LSL 11	Utveckla demonstrationsområden för pollinering	Länsstyrelsen Södermanland	Region Sörmland/ Öknaskolan, kommunerna Flen, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt odlingslandskap • Ett rikt växt- och djurliv

Åtgärder Hållbart samhälle

Åtgärds nr	Åtgärdsrubrik	Huvudansvarig	Medverkande	Miljömål
HS 1	Hållbar återföring av växtnäring från enskilda avloppsfunktioner	Strängnäs kommun	LRF, kommunerna Flen, Katrineholm och Nyköping.	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Giffri miljö • Levande sjöar och vattendrag • God bebyggd miljö
HS 2	Dialogforum: Mark och vattenområden nyttjas till det de är bäst lämpade för	Region Sörmland	Agro Sörmland, LRF, Länsstyrelsen, kommunerna Flen, Katrineholm, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Levande sjöar och vattendrag • God bebyggd miljö • Grundvatten av god kvalitet • Begränsad klimatpåverkan
HS 3	Färdplan för hållbart byggande	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Energikontoret, Region Sörmland, kommunerna Eskilstuna, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö
HS 5	Ny masshanteringsplan för Södermanlands län	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Kommunerna Flen, Katrineholm, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Grundvatten av god kvalitet • God bebyggd miljö • Giffri miljö
HS 6	Framtagande av en regional solkarta	Region Sörmland	Kommunerna Flen, Katrineholm, Strängnäs, Trosa och Länsstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Begränsad klimatpåverkan • God bebyggd miljö
HS 8	Riktad utbildningsinsats; Upphandling mot miljö- och klimatmål	Region Sörmland	Länsstyrelsen, kommunerna Flen, Katrineholm, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • Giffri miljö • Ett rikt odlingslandskap • God bebyggd miljö
HS 9	Grön infrastruktur beaktas i kommunernas samhällsplanering	Nyköpings kommun	Länsstyrelsen, Region Sörmland, kommunerna Flen, Katrineholm, Oxelösund, Strängnäs, Trosa.	<ul style="list-style-type: none"> • Levande sjöar och vattendrag • Hav i balans samt levande kust och skärgård • Myllrande våtmarker • Levande skogar • God bebyggd miljö • Ett rikt odlingslandskap • Ett rikt växt- och djurliv

Åtgärder Livskraftiga vatten

Åtgärds nr	Åtgärdsrubrik	Huvudansvarig	Medverkande	Miljömål
LV 1	Minimeringsmästarna Vatten	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Region Sörmland, kommunerna Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Generationsmålet • Grundvatten av god kvalitet
LV 2	Reningsinsatser dagvatten för redan hårdgjorda ytor nära vatten	Strängnäs kommun	Länsstyrelsen, kommunerna Gnesta, Katrineholm, Nyköping och Trosa.	<ul style="list-style-type: none"> • Levande sjöar och vattendrag • Giffri miljö • Ingen övergödning • God bebyggd miljö • Hav i balans samt levande kust och skärgård
LV 3	Återskapa landskapets vattenbalans	Länsstyrelsen i Södermanlands län	NVVF (samordnande), Region Sörmland, kommunerna Flen, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsa klimatpåverkan • Levande sjöar och vattendrag • Myllrande våtmarker • Hav i balans samt levande kust och skärgård • Ett rikt växt- och djurliv
LV 4	Vattenkommunätverk, för ökad samverkan kring vattenfrågor	Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund (NVVF)	Kommunerna Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Levande sjöar och vattendrag • Begränsad klimatpåverkan • Ingen övergödning • Grundvatten av god kvalitet • Myllrande våtmarker • God bebyggd miljö • Hav i balans samt levande kust och skärgård • Ett rikt växt- och djurliv
LV 5	"Vattenlistan" kartlägga åtgärdsbehov för insatser i vatten	Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund (NVVF)	Kommunerna Flen, Gnesta, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • Ett rikt växt- och djurliv • Levande sjöar och vattendrag • Ingen övergödning • Myllrande våtmarker • Hav i balans samt levande kust och skärgård
LV 6	Återvätning med fokus på skogslandskapet	Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund (NVVF)	LRF, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsad klimatpåverkan • Levande sjöar och vattendrag • Ingen övergödning • Myllrande våtmarker • Hav i balans samt levande kust och skärgård • Levande skogar • Ett rikt växt och djurliv
LV 7	Fria vandringvägar, med fokus på mindre vandringshinder	Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund (NVVF)	Länsstyrelsen (samordnande), kommunerna Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Levande sjöar och vattendrag • Ett rikt växt- och djurliv • Hav i balans samt levande kust och skärgård • God bebyggd miljö
LV 8	Underhåll av diken, studiecirklar för att minska näringsläckage	LRF Södermanland	NVVF Länsstyrelsen kommunerna Flen, Nyköpings och Strängnäs	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen övergödning • Levande sjöar och vattendrag • Hav i balans samt levande kust och skärgård • Ett rikt växt- och djurliv
LV 9	Klimatanpassning av städer, med fokus på vatten	Länsstyrelsen i Södermanlands län	Kommunerna Flen, Katrineholm, Nyköping, Strängnäs och Trosa	<ul style="list-style-type: none"> • God bebyggd miljö • Levande sjöar och vattendrag • Hav i balans samt levande kust och skärgård. • Grundvatten av god kvalitet • Giffri miljö

Mälardalens Universitet

Mälardalens universitet har inte angett i sitt beslut om särskilda åtgärder de deltar i men de ämnar bidra till åtgärdsprogrammet genom att verka för att kunskap som produceras inom lärosätet kan tillgängliggöras och komma till nytta i arbetet med åtgärderna. Det kan exempelvis handla om att stärka samverkan mellan MDU och åtgärdsprogrammet i matchningen med studentarbeten genom uppsats och exjobbss dagar, om att samverka kring temadagar som hållbarhetsdagarna, genom att tillgängliggöra föreläsningar, genom att sprida resultat från forskningsprojekt och genom utvecklandet av öppna nätbaserade kurser.

Detta ska därför beaktas under åtgärdsperioden.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping, eller ring vår växel 010-223 40 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/sodermanland.